

Še vedno se dogaja in še vedno se starši sprašujemo, kako se odzvati, ko otrok potoži, da ga je sošolec tepel. Ali pa ko se obnaša čudno in noče povedati, kaj ga tare, saj se boji uresničitve groženj vrstnika: »Če boš povedal, bom ...«

PETRA ARULA, FOTO: THINKSTOCK

Nasilje med vrstniki

Kako lahko opazimo, da v šoli ni tako, kot bi moralo biti, kaj reči učiteljem in predvsem, kako pomagati svojemu otroku, smo se pogovarjali z dr. Sabino Jurič Šenk, univ. dipl. psih., iz Utrin'ka (www.utrinka.si). Naj tudi vam njeni odgovori pomagajo, da boste lažje pomagali svojemu otroku, nečaku ali sosedovi deklici, ki vam je mimogrede omenila, kaj se ji dogaja v šoli.

Kaj storiti, ko otrok potoži, da ga v šoli tepejo?

Otrokove besede naj starši vzamejo zares. Če gre za grobo poseganje v otroka, so posledice staršem, ki otroka dobro poznajo, vidne takoj, ko pride domov (obnaša se drugače, je razburjen ali zelo slabe volje, se umika v sobo, je jokav, čustveno otopel, prestrašen ...). Ob njem začutijo, da se je nekaj zgodilo, in ga spodbudijo, da jim o dogodku pove več, čim bolj konkretno (kdaj, kdo, ali se je to zgodilo prvič, ali gre za vrstnike ali starejše učence, kje so bili takrat odrasli, učitelji ...). Sledi pogovor z učiteljem in izdelava konkretnega načrta, kako se spopasti z nasiljem v skupini.

Kako se pogovarjati z otrokom, ki v šoli doživlja nasilje?

Z otrokom morajo najprej imeti zaupljiv odnos. V pogovoru naj starši opazujejo tudi neverbalno komunikacijo otroka, presodijo njegovo čustveno stisko, ga potolažijo in spodbudijo, da se vrstnikov ne boji ter da mu bodo pomagali, da se situacija kar čim bolj razreši. Pomembno je, da se starši zanimajo, kakšno vlogo je imel v dogodku njihov otrok (se je branil, umaknil, kje in kako je poiskal pomoč, komu je že povedal ...). Otroku naj v starših vidi zaveznika, nekoga, ki ga zna pomiriti in mu dati oporo, ter hkrati tistega, ki bo preveril njegove besede, videl situacijo z odraslimi očmi, pogosteje to pomeni bolj objektivno, ter mu pomagal videti otrokov del odgovornosti pri njegovem vedenju.

Kaj otroku svetovati?
Otroka naj starši že zelo zgodaj učijo, da drugim ne pusti posegati v njegovo telo ter da glasno opozori na vedenja, ki ga bolijo, prizadejejo, ponižajo. Otroku je aktivni soudeleženelec vseh socialnih interakcij, v katerih sodeluje. Bolj ko je otrok prestrašen in se ne zna postaviti zase, v več situacijah se bo med vrstniki znašel v vlogi žrtve. Otroka je torej treba učiti, kako se lahko zaščiti. Prav je, da druge opozori, kadar kršijo njegove meje – najprej opozori, nato zahteva, da z vedenjem prenehajo, šele nato poišče pomoč odraslega, da bi ga zaščitil.

Ali lahko v kakršnem koli primeru otroku rečemo, naj udari nazaj?

Učenje ničelne tolerance do vseh vrst nasilja je ključno, kar pomeni, da otroka ne spodbujamo k udarcem. Naj otrok razume, da je udarec odraz nesposobnosti ustrezne komunikacije in največkrat tudi nemoči. Pri nasilnem vedenju je treba ločiti, kdaj gre za namerno, večkratno in načrtno kršenje osebnih meja drugega, kar moramo ustaviti, takoj ko se zgodi prvič. Medtem ko so enkratni pretepi, nasilna vedenja lahko tudi odraz merjenja moči in uveljavljanja svoje volje, kar pa otroka učimo, da doseže drugače, predvsem z besedami.

Kaj pa naj naredimo, če sumimo, da otrok sam izziva agresijo pri vrstnikih, da dobi pozornost učitelja ali staršev?

Otrok si želi vzpostaviti stik z drugimi, se povezati z vrstniki, tudi odraslimi, pripadati neki skupini, razredu. Če je pri tem neuspešen, se ne zna vključiti v razred, je nespreten v socialnih odnosih, je manj socialno zrel, bo iskal zadovoljitev potrebe po bližini in pozornosti na druge načine, predvsem pri odraslih. Bolj kot so ti njegovi klici po pozornosti ekstremni (kar spodbujanje agresije pri drugih gotovo je), bolj prezrtega in neslišane se ob tem počuti. In takrat je prav, da mu damo možnost, da se izkaže z vedenji, ki mu bodo prinesla potrditev in medsebojno povezanost z vrstniki, ne pa fizične bolečine (na primer ga opazimo, ko se potruji pri nalogi, pri sodelovanju v skupini, pri predstavitvi plakata ...).

lotno zgodbo in jo preverijo tudi pri učitelju oziroma vzgojitelju. Če se po pogovoru z učiteljem oziroma drugim odgovornim odraslim situacija ne razreši, naj zahtevajo sestanek s starši vseh vpletenih otrok. Najbolje je, da so na sestanek s starši in učitelji, tudi s svetovalno službo, ob končnem delu povabljeni tudi vpleteni učenci. Cilj sestanka naj bo jasen: nasilje je nedopustno, nestrinjanja se rešujejo s pogovori, starši in učitelji učence spodbujajo, da medsebojna nesoglasja sproti rešujejo z besedami.

Kaj in kako reči učitelju o tem, da se otroci v njegovem razredu oziroma na hodniku tepejo, da bo rešitev čim prejšnja in konstruktivna?

Cilj tako staršev kot učiteljev v šoli je enak – vsi si želijo, da bi se učenci v šoli dobro počutili in bili kot razred povezani. Če vzdušje v razredu ni ustrezno, naj starši učitelja o tem čim hitreje in čim konkretnije obvestijo. Pri povedanem naj vztrajajo in želijo, da učitelj v razredu jasno poudari, da je nasilje nedopustno ter katera so socialno zaželeno vedenja (medsebojna pomoč, iskanje kompromisov ...). Učitelji, ki želijo biti uspešni pri izboljšanju razredne klime, radi povabijo starše k sodelovanju. Skupaj lahko, vsak s svoje strani, prispevajo k spremembi otrokovih stališč o nasilnem vedenju, k reševanju stiske z besedami ter k medsebojnemu sodelovanju in strpnosti.

Koliko so tepeži v razredu ali šoli del vsakdana?

Učenci se vse redkeje fizično pretepajo in tako rešujejo spore oziroma se želijo uveljaviti. Bolj nevarno je posredno nasilje (na primer z ignoriranjem, obrekovanjem, izločanjem) ali pa nasilje prek medijev (predvsem s posredovanjem neresničnih podatkov po elektronski pošti, iz izpostavljanjem ali medsebojnim žaljenjem po socialnih omrežjih ...). Takrat je pomoč staršev pri ustavitvi nasilja z omejevanjem in nadzorom otrokove uporabe računalnika nujna. Seveda pa ne smemo pozabiti na dober zgled in spodbujanje empatije in strpnosti do drugih, do drugačnih.

Kdaj se le vmešati v medvrstniško socializacijo in kdaj je prav, da stopimo 'vmes'?
Starši naj otroka čim bolj opolnomočijo, da se zna sam postaviti zase. Če je otrok žrtev vrstnikov, se je verjetno v svojem življenju naučil, da so drugi pomembnejši od njega ter da je treba kršenje njegovih osebnih meja dopuščati. Otroku naj bo dober zgled skrb zase, vendar ne na račun drugega (spregovorim o lastnih potrebah, do drugih nisem grob, znam sodelovati in prevzemati odgovornost za svoje vedenje). Otroka naj naučijo tudi, da jih bo opozoril, ko bo potreboval njihovo pomoč, in ne, da mu bodo starši pomoč nudili tudi takrat, ko bi lahko ukrepal sam. Vzgajati otroka v tem duhu je najboljša popotnica za to, da se bo tudi ob odsotnosti staršev znal postaviti zase in na svojo morebitno stisko druge opozoriti z besedami. ■

Kako se obnašati kot starš do tistih, ki tepejo njihovega otroka?

Za starše je informacija, da je bil njihov otrok žrtev vrstniškega nasilja, zelo huda. Težko je zdržati in ne neposredno braniti otroka. Vendar se morajo starši znati znotraj sebe toliko umiriti, da lahko najprej od otroka slišijo ce-

NAGRADNA IGRA

Dinozavri v vseh mogočih oblikah so med mlajšimi še vedno vroča stvar. Zato bo vse male nadobudneže gotovo razveselila družabna igra DINO GRIZ, v kateri bodo morali spečemu, a tudi lačnemu dinozavru krasti raznobarna jajca. In kaj se zgodi, če se dinozaver zbudi? Igro lahko hkrati igrajo največ štirje igralci, primerna je za vse starosti, najmlajši pa bodo zagotovo radovedno opazovali, kako spretni bodo očetje (naš namig: drobni otroški prsti so spretnjši).

Obstajajo ljudje, ki križanke obožujejo, in tisti, ki jih ne, saj mislijo, da so težke in zoprne. No, družabna igra VEM!, ki je zasnovana po uspešni TV-oddaji, bo zagotovo spremenila pogled vseh na križanke. Lahko so preproste in zabavne, kratkočasne, ampak niso pa nujno preproste. Igra VEM! združuje več plati, saj zbirate črke in nato skušate ugotoviti še posamezno geslo. Igra je kot nalašč za prihajajoče dolge večere in prijetno druženje.

V sodelovanju z Menart Records bomo v nagradni igri podelili 1x družabno igro Dino griz in 1x družabno igro Vem!, vi pa nam napišite, po katerem polotoku so poimenovane priljubljene križanke. Odgovore pošljite na dopisnici na naslov Media24, Tajništvo revije Bodi zdrava, Nagradna igra družabne igre, Brnčičeva 31, 1231 Ljubljana Črnuče ali na elektronski naslov revijabodizdrava@media24.si do 26. 2. 2016.